

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра інженерії енергосистем

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІ
енергетики, автоматики і енергозбереження
Віктор КАПЛІУН
“ _____ ” _____ 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри _____
Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2026 р.
Завідувач кафедри
Євген АНТИПОВ

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Інжиніринг електроенергетичних систем
з відновлюваними джерелами»
Світлана МАКАРЕВИЧ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

НАВЧАЛЬНА (ЕЛЕКТРОМОНТАЖНА) ПРАКТИКА

Галузь знань 14 Електрична інженерія

Спеціальність 141 - Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Освітні програми: Інжиніринг електроенергетичних систем з відновлюваними джерелами

ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження

Розробник: к.т.н., доц. Н.Д. Пруднікова, к.т.н. Сердюк А.М.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної Навчальна (електрослюсарна) практика

Навчальна (електромонтажна) практика є обов'язковим компонентом професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності G3 «Електрична інженерія».

Практика спрямована на набуття здобувачами практичних навичок виконання електромонтажних робіт, монтажу та налагодження електричних мереж і електрообладнання, використання електромонтажного інструменту, електротехнічних матеріалів та контрольних-вимірювальних приладів.

Особлива увага приділяється питанням електробезпеки, охорони праці, дотриманню вимог нормативно-технічної документації, формуванню навичок роботи в умовах виробництва та використанню сучасних технологій монтажу електротехнічних систем.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>G3 «Електрична інженерія»</i>	
Освітня програма	<i>Інжиніринг електроенергетичних систем з відновлюваними джерелами</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	1	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	
Семестр	4	
Лекційні заняття	-	
Практичні, семінарські заняття	-	
Лабораторні заняття	60 год	
Самостійна робота	120 год.	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Формування у здобувачів вищої освіти практичних компетентностей щодо виконання електромонтажних робіт, монтажу електричних мереж та обладнання,

використання електротехнічних матеріалів, приладів і засобів контролю, а також дотримання вимог охорони праці та електробезпеки.

Перелік дисциплін, які передують практиці

Вища математика, Фізика, Інженерна та комп'ютерна графіка, Теоретичні основи електротехніки, Електротехнічні матеріали, Електричні машини, Електричні апарати, Основи електричних вимірювань, Електричні мережі та системи, Основи електропостачання, Безпека життєдіяльності та охорона праці.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері електроенергетики, електротехніки та електромеханіки або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів фізики та інженерних наук і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7 Здатність працювати в команді.

ЗК8 Здатність працювати автономно.

ЗК11 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК3 Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з роботою електричних систем та мереж, електричної частини станцій і підстанцій та техніки високих напруг.

СК4 Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з проблемами метрології, електричних вимірювань, роботою пристроїв автоматичного керування, релейного захисту та автоматики.

СК5 Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з роботою електричних машин, апаратів та автоматизованого електроприводу.

СК6 Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з проблемами виробництва, передачі та розподілення електричної енергії.

СК8 Здатність виконувати професійні обов'язки із дотриманням вимог правил техніки безпеки, охорони праці, виробничої санітарії та охорони навколишнього середовища.

СК10 Здатність до усвідомлення необхідності постійно розширювати власні знання про нові технології в інженерії розподільних електричних мереж.

СК11 Здатність оперативно вживати ефективні заходи в умовах надзвичайних (аварійних) ситуацій в електроенергетичних та електромеханічних системах.

СК12 Здатність оптимального вибору засобів регулювання режимних параметрів регіональних електричних мереж та систем з відновлюваними джерелами енергії.

Програмні результати навчання (ПРН):

Після завершення практики здобувач повинен:

ПРН1 Знати принципи роботи розподільних регіональних електричних систем та мереж, силового обладнання електричних станцій та підстанцій, пристроїв захисного заземлення та блискавкозахисту та уміти використовувати їх для вирішення практичних проблем у професійній діяльності.

ПРН2 Знати і розуміти теоретичні основи метрології та електричних вимірювань, принципи роботи пристроїв автоматичного керування, релейного захисту та автоматики, мати навички здійснення відповідних вимірювань і використання зазначених пристроїв для вирішення професійних завдань.

ПРН3 Знати принципи роботи електричних машин, апаратів та автоматизованих електроприводів та уміти використовувати їх для вирішення практичних проблем у професійній діяльності.

ПРН5 Здійснювати аналіз процесів в електроенергетичному, електротехнічному та електромеханічному обладнанні, відповідних комплексах і системах.

ПРН10 Знаходити необхідну інформацію в науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах інформації, оцінювати її релевантність та достовірність.

ПРН12 Розуміти основні принципи і завдання технічної та екологічної безпеки об'єктів електротехніки та електромеханіки, враховувати їх при прийнятті рішень.

ПРН16 Знати вимоги нормативних актів, що стосуються інженерної діяльності, захисту інтелектуальної власності, охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, враховувати їх при прийнятті рішень.

ПРН18 Вміти самостійно вчитися, опановувати нові знання і вдосконалювати навички роботи з сучасним обладнанням, вимірювальною технікою та прикладним програмним забезпеченням.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	кп	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1 Навчальна (електрослюсарна) практика												
Тема 1 Вступний інструктаж з охорони праці та електробезпеки	20			8		12						
Тема 2. Електромонтажний інструмент, пристрої та матеріали	20			8		12						
Тема 3. Монтаж та з'єднання провідників і кабелів	25			8		17						
Тема 4. Монтаж внутрішніх електропроводок	25			8		17						
Тема 5. Монтаж освітлювальних установок	25			8		17						
Тема 6. Монтаж схем керування електричними споживачами	25			8		17						

Тема 7. Вимірювання та перевірка змонтованих електричних кіл	20		8	12						
Тема 8. Підготовка щоденника, звіту та захист практики	20		4	16						
Разом за змістовим модулем 1	180		60	120						
Разом годин	180		60	120						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.		
2.		

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Інструктаж з охорони праці та електробезпеки. Засоби індивідуального захисту	8
2.	Ознайомлення з електромонтажним інструментом та матеріалами	8
3.	Виконання операцій з'єднання та оконцювання провідників	8
4.	Монтаж кабельних ліній та електропроводок	8
5.	Монтаж електричних кіл освітлення	8
6.	Монтаж схем керування електричними навантаженнями	8
7.	Вимірювання параметрів електричних кіл та перевірка монтажу	8
8.	Технічна перевірка змонтованих схем та оформлення документації	4
	Разом	60

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення нормативних документів з електробезпеки	15
2	Вивчення електромонтажного інструменту та пристроїв	15
3	Вивчення електротехнічних матеріалів	15
4	Аналіз схем внутрішнього електропостачання	15
5	Вивчення технології монтажу кабелів і проводів	15
6	Опрацювання методик електричних вимірювань	15
7	Вивчення конструкцій електрообладнання та апаратури	15
8	Підготовка щоденника, звіту з практики	15
	Разом	120

Індивідуальні завдання

- Розроблення схеми освітлення приміщення.
- Монтаж та випробування кола освітлення.
- Монтаж кола керування електричним навантаженням.
- Виконання вимірювання параметрів електричного кола.
- Аналіз відповідності монтажу вимогам ПУЕ.
- Підготовка індивідуального звіту з практики.

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- перевірка виконання лабораторних робіт;
- перевірка індивідуальних завдань;
- співбесіда;
- перевірка щоденника практики;
- захист звіту з практики.

7. Методи навчання:

- практичне навчання;
- виробничий інструктаж;
- демонстрація монтажних операцій;
- метод виробничих ситуацій;
- самостійна робота;
- робота з нормативно-технічною документацією.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Навчальна (електрослюсарна) практика		
Виконання лабораторних робіт	ПРН1 Знати принципи роботи розподільних регіональних електричних систем та мереж, силового обладнання електричних станцій та підстанцій, пристроїв захисного заземлення та блискавкозахисту та уміти використовувати їх для вирішення практичних проблем у професійній діяльності.	50
Індивідуальні завдання		20
Оформлення щоденника та звіту		10
Захист практики		20
Всього за модулем 1	ПРН2 Знати і розуміти теоретичні основи метрології та електричних вимірювань, принципи роботи пристроїв автоматичного керування, релейного захисту та автоматики, мати навички здійснення відповідних вимірювань і використання зазначених пристроїв для вирішення професійних завдань. ПРН3 Знати принципи роботи електричних машин, апаратів та автоматизованих електроприводів та уміти використовувати їх для вирішення практичних проблем у професійній діяльності. ПРН5 Здійснювати аналіз процесів в електроенергетичному, електротехнічному та електромеханічному обладнанні, відповідних комплексах і системах. ПРН10 Знаходити необхідну інформацію в науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах інформації, оцінювати її	100

	<p>релевантність та достовірність.</p> <p>ПРН12 Розуміти основні принципи і завдання технічної та екологічної безпеки об'єктів електротехніки та електромеханіки, враховувати їх при прийнятті рішень.</p> <p>ПРН16 Знати вимоги нормативних актів, що стосуються інженерної діяльності, захисту інтелектуальної власності, охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, враховувати їх при прийнятті рішень.</p> <p>ПРН18 Вміти самостійно вчитися, опановувати нові знання і вдосконалювати навички роботи з сучасним обладнанням, вимірною технікою та прикладним програмним забезпеченням.</p>	
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний)
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові покликання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із директором інституту)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5845>)
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;

- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Лут М.Т., Мрачковський А.М. Електричні апарати : навчальний посібник. Київ : Компринт, 2017. 560 с. ISBN 978-966-665-567-0. Рекомендовано для студентів спеціальності «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка».
2. Кацман М.М. Електричні машини : підручник. Київ : Вища школа, 2019. 480 с.
3. Шидловський А.К. Електротехніка та основи електроніки : підручник. Київ : Либідь, 2020. 656 с.
4. Болюх В.Ф., Буряк В.В. Теоретичні основи електротехніки. Харків : НТУ «ХП», 2021. 512 с.
5. Кулик М.М., Денисюк С.П., Коцар О.В. Електроенергетичні системи та мережі : навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 472 с.

Навчально-методичні праці НУБіП України

6. Смолій В.М., Лісовиченко О.І. Основи програмування : навчальний посібник для студентів спеціальності «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка». Київ : НУБіП України, 2024. 393 с.
7. Петренко А.В., Мартинюк Л.В. Методичні вказівки щодо виконання лабораторних робіт з дисципліни «Основи проектування енергетичних об'єктів». Київ : НУБіП України, 2020. 102 с.
8. Гай О.В. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Перехідні процеси в електроенергетиці». Київ : НУБіП України, 2021. 157 с.
9. Троханяк В.І., Пруднікова Н.Д., Антипов Є.С. Навчально-методичні матеріали та наукові праці кафедри інженерії енергосистем НУБіП України. Київ : НУБіП України.
10. Методичні рекомендації щодо проходження навчальної (електрослюсарної) практики для здобувачів ОС «Бакалавр» спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка». Київ : НУБіП України.

Нормативно-правові та нормативно-технічні документи

Нормативно-правові та нормативно-технічні документи

11. [Правила улаштування електроустановок \(ПУЕ\).](#)
12. [Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів.](#)
13. [Правила технічної експлуатації електроустановок споживачів.](#)
14. [Закон України «Про охорону праці».](#)
15. [Закон України «Про вищу освіту».](#)
16. ДСТУ EN 50160:2023. Характеристики напруги електропостачання в електричних мережах загального призначення.
17. ДСТУ ІЕС 60038:2015. Стандартні напруги ІЕС.
18. ДСТУ EN 61140:2015. Захист від ураження електричним струмом. Загальні положення безпеки електроустановок і обладнання.
19. ДСТУ EN 60204-1:2015. Безпечність машин. Електрообладнання машин.

Електронні ресурси

19. Електронний навчальний портал НУБіП України (eLearn). URL: <https://elearn.nubip.edu.ua>

20. Електронна бібліотека НУБіП України (eNULESIR). URL: <https://dglib.nubip.edu.ua>. Електронна бібліотека містить навчально-методичні матеріали, монографії, підручники, дисертації та інші ресурси для забезпечення освітнього процесу.
21. Наукова бібліотека НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/naukova-biblioteka-nubip-ukrayiny>. Забезпечує доступ до електронних каталогів, Scopus, Web of Science та інших наукових ресурсів.

Додаткові ресурси кафедри інженерії енергосистем НУБіП України

28. Кафедра інженерії енергосистем НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/kafedra-inzheneriyi-enerhosystem>
29. Навчальні матеріали кафедри інженерії енергосистем. URL: <https://nubip.edu.ua/navchalni-materialy-kie>
30. Навчально-науковий інститут енергетики, автоматики і енергозбереження. URL: <https://nubip.edu.ua/faculty/nni-eaie>
31. Освітня програма «Інжиніринг електроенергетичних систем з відновлюваними джерелами». URL: <https://nubip.edu.ua/osvitni-programy>
32. Електронна пошта кафедри інженерії енергосистем: **ies@nubip.edu.ua**.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра інженерії енергосистем

ЗАТВЕРДЖЕНО

ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження

(назва)

“ _____ ” _____ 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАВЧАЛЬНА (ЕЛЕКТРОМОНТАЖНА) ПРАКТИКА**

Галузь знань 14 Електрична інженерія

Спеціальність 141 - Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Освітні програми: Інжиніринг електроенергетичних систем з відновлюваними джерелами

ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження

Розробник: Наталія ПРУДНІКОВА, доцент, к.т.н., доц., Андрій СЕРДЮК, к.т.н.

Київ – 2026 р.